

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Riksgäldens åtgärder för att stärka stabiliteten i det finansiella systemet (2014:3)

Riksgäldskontoret (nedan Riksgälden) är stödmyndighet enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (stödlagen). Enligt förordning (2007:1447) med instruktion för Riksgälden ska myndigheten i mars varje år lämna en redogörelse till regeringen för de åtgärder som genomförts enligt stödlagen. Enligt Riksgäldens regleringsbrev för budgetåret 2014 ska Riksgälden därutöver lämna redogörelser till Finansdepartementet över aktiva åtaganden enligt stödlagen senast 14 mars, 8 augusti och 14 november 2014 samt den 13 mars 2015.

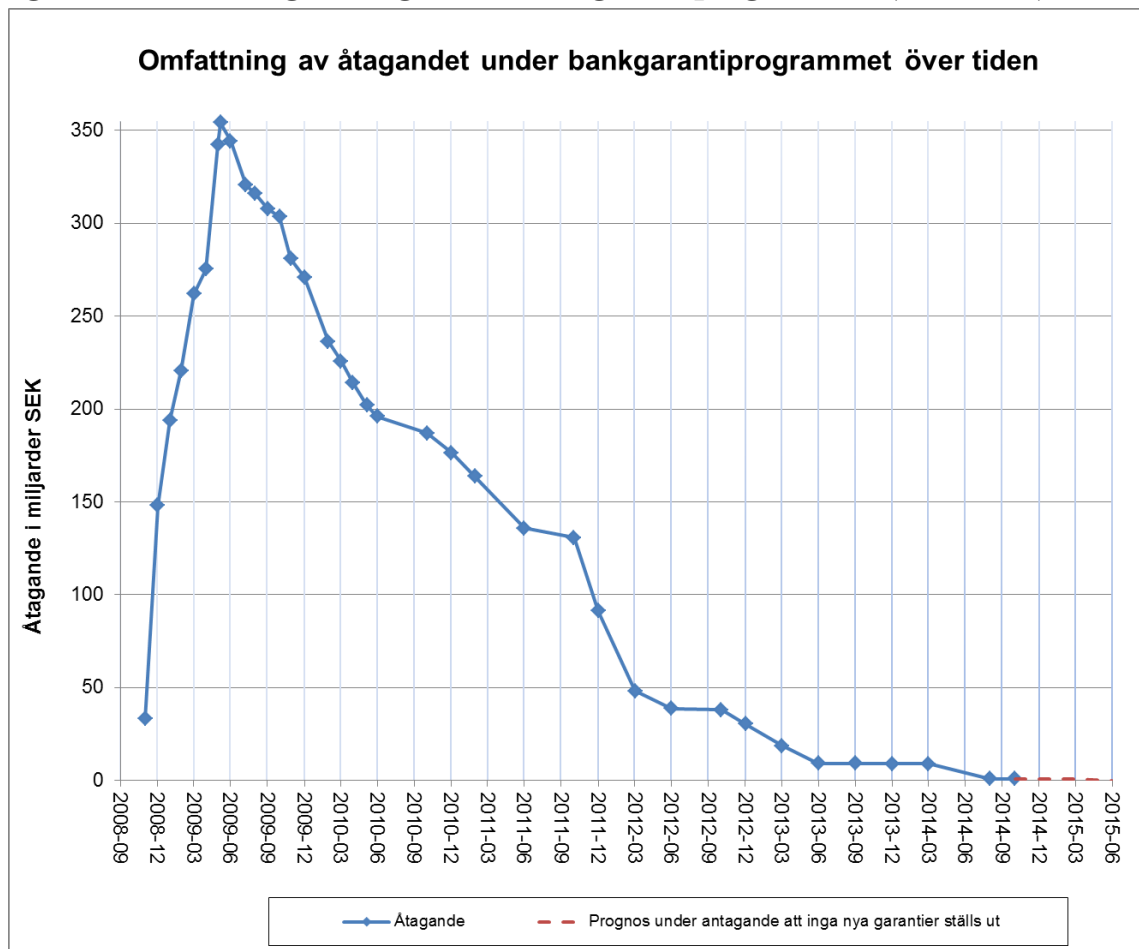
1. Garantiprogram för bankernas och bostadsinstitutens medelfristiga upplåning

Under finanskrisen 2008 fick Riksgälden utifrån förordning (2008:819) om statliga garantier till banker m.fl. i uppdrag att lämna statliga garantier för bankers och bostadsinstituts upplåning (garantiprogrammet). Syftet med garantiprogrammet var att underlätta bankernas och bostadsinstitutens upplåning under finanskrisen och därmed ge bättre förutsättningar för företag och hushåll som behövde låna pengar. Som mest uppgick utställda garantier till 354 miljarder kronor och det var i juni 2009.

Den 31 oktober 2014 var det bara Carnegie Investment Bank (CIB) som hade utestående garanterade lån kvar. Värdet av garantierna uppgår till 935 miljoner kronor, vilket är oförändrat sedan det förra rapporttillfället i augusti 2014. CIBs garanterade lån förfaller under andra kvartalet 2015. Garantiprogrammet kommer vara helt avvecklat när detta lån är förfaller.

Under programmets livslängd har inga infrianden av garantier skett. Samtidigt har anslutna institut betalat avgifter för garantierna. Den totala förväntade nettointäkten för programmet uppgår till 5,9 miljarder kronor.

Diagram 1. Utveckling av åtagandet inom garantiprogrammet (2008-2015)

2. Särskilt stöd till kreditinstitut

Riksgälden får som stödmyndighet ingripa och lämna stöd till kreditinstitut om det behövs för att motverka risk för allvarlig störning i det finansiella systemet i Sverige. Sådant stöd kan lämnas genom garantier, kapitaltillskott eller på annat sätt. Stödet förutsätter regeringens godkännande.

2008 gav Riksgälden stöd till Carnegie Investment Bank i form av ett lån. Lånet finansierades med medel ur stabilitetsfonden (se nedan). Efter att stödet gavs övertog Riksgälden samtliga aktier i CIB, vilka ställts som pant för lånet. När aktierna sedan såldes till Altor och Bure kom Riksgälden och köparna överens om vissa vinstdelningsarrangemang.

Vinstdelningsarrangemangen är fortfarande aktiva och medlen från dessa tillförs stabilitetsfonden. I nuläget kan det sammanlagda resultatet för skattebetalarna efter hanteringen av Carnegie uppskattas till ett överskott på minst 283 miljoner kronor (inkl.

förväntade framtida intäkter). Till och med den 31 oktober 2014 hade 264 miljoner kronor netto tillförts stabilitetsfonden.¹

3. Stabilitetsfondens utveckling

Som en del av stödlagen beslutade riksdagen 2008 att upprätta en stabilitetsfond i form av ett konto i Riksgälden. Samtidigt meddelades att fonden inom femton år, dvs. till 2023, skulle uppnå en målnivå på i genomsnitt 2,5 procent av BNP. En årlig stabilitetsavgift betalas av samtliga institut som enligt stödlagen kan bli föremål för statligt stöd.

Den nuvarande stabilitetsavgiften baseras på den fastställda balansräkningen för föregående räkenskapsår. Sammanlagt har 11,9 miljarder kronor fakturerats sedan avgiften började tas ut 2009. För räkenskapsåret 2013 uppgick den totala avgiften till 3,2 miljarder kronor.

Avgifter för de garantier som ställts ut inom ramen för garantiprogrammet har kvartalsvis tillförts stabilitetsfonden. Till och med det tredje kvartalet 2014 uppgår de sammanlagda garantiavgifterna till 5,9 miljarder kronor. Ytterligare 5 miljoner kronor kommer enligt Riksgäldens beräkningar att faktureras innan programmet är avvecklat i helhet, givet att kvarstående lån inte löses in i förtid.

Vidare har allt överskott från Carnegieengagemanget löpande tillförts fonden, vilket som ovan nämnts hittills uppgår till 264 miljoner (netto). Samma sak gäller överskottet från det innehav av Nordeaaktier som fonden hade fram till 2013. Detta innehav var resultatet av att staten genom det s.k. kapitaltillskottprogrammet deltog i Nordeas nyemission 2009.² Innehavet avyttrades under 2013 och inbringade 18,7 miljarder kronor till fonden, inräknat årliga utdelningar och försäljningsvinster (med avdrag för försäljningskostnader).

Riksgäldens förvaltningskostnader avseende stödåtgärder har hittills belastat stabilitetsfonden med 111 miljoner kronor (se avsnitt 3.1 för en närmare beskrivning). Därtill har fonden kvartalsvis tillförts ränta på behållningen på kontot i Riksgälden. Räntan från 2008 fram till den 31 oktober 2014 uppgick till 1,4 miljarder kronor.

Fondens sammanlagda kontobehållning uppgick vid den 31 oktober 2014 till 53 miljarder kronor. Tabell 1 ger en beskrivning av flödena i stabilitetsfonden.

¹ Minskat med konsultkostnader hänförliga till försäljningen av Carnegie

² I samband med finanskrisen fick Riksgälden utifrån förordning (2009:46) om kapitaltillskott till solventa banker m.fl. möjlighet att ge solida banker och bostadsinstitut kapitaltillskott i form av antingen skuldförbindelser eller aktiekapital (kapitaltillskottsprogrammet). Programmet avslutades den 30 juni 2011. Endast Nordea deltog i programmet.

Tabell 1: Översikt stabilitetsfonden den 31 oktober 2014

Typ av transaktion	Miljoner kronor
Kapital, anslag till fonden	15 000
Garantiavgifter	5 912
Stabilitetsavgifter	11 882
Influtet CIB och MM ³	264
Förväntad intäkt CIB	41
Nordea (netto)	18 661
Tillförd ränta på behållning	1 355
Förvaltningskostnader ⁴	- 61
Fondbehållning	53 054
Ej inbetalda fordringar	- 59
Kassabehållning	52 995

3.1 Förvaltningskostnader

Riksgäldens förvaltningskostnader i egenskap av stödmyndighet belastar stabilitetsfonden. Ramen för hur mycket som får disponeras för detta ändamål beslutas av regeringen. För 2014 uppgår denna ram till 11 miljoner kronor samt ytterligare en miljon kronor öronmärkta för arvoden till Prövningsnämnden, totalt 12 miljoner kronor.⁵

Sedan Riksgälden utsågs till stödmyndighet 2008 har de samlade kostnaderna uppgått till 111 miljoner kronor, varav 57 miljoner kronor avser konsultkostnader. Kostnadsutfallet fram till den 31 oktober 2014 redovisas i tabell 2.

Tabell 2 nedan visar även en prognos över förvaltningskostnaderna för 2014 och 2015. Prognosen är gjord utifrån nu gällande lagstiftning och kända stödåtgärder. Inga kostnader för nya ärenden förutsätts inträffa. Kostnaderna för stödmyndighetsuppdraget förväntas uppgå till cirka 10,3 miljoner kronor för 2015. Ramen för hur mycket som får belasta stabilitetsfonden avseende 2015 är ännu inte meddelat.

Riksgälden har i tidigare rapporter till Finansdepartementet redogjort för stabilitetsfondens förväntade framtida utveckling. Finanskriskommitténs slutbetänkande⁶ som presenterades i juli 2014 innehåller förslag som gör att dessa prognoser blir inaktuella för det fall riksdagen beslutar enligt liggande förslag varför ingen ny prognos presenteras i denna rapport.

³ Netto, minskat med konsultkostnader hänförliga till försäljningen av Carnegie

⁴ Inklusive arvoden till Prövningsnämnden men exklusive konsultkostnader hänförliga till försäljningen av Carnegie (se not 3)

⁵ Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Riksgäldskontoret (Fi2013/4125(delvis), Fi2013/4433(delvis), Fi2013/4547(delvis), Fi2013/4548)

⁶ SOU 2014:52, Resolution – En ny metod för att hantera banker i kris

Tabell 2: Riksgäldens förvaltningskostnader som belastar stabilitetsfonden 2008-2015, utfall respektive prognos (tusentals kronor)

	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 14-10-31	Budget 2014	Budget 2015
Stöd till kreditinstitut									
Konsultkostnader									
– Bankgarantier	1 526	0	0						
– Rättsprocesser	0	4 735	7 798	7 299	500				
– Försäljning, panter mm.	12 107	17 199	89	8	25				
– Kapitaltillskottsprogrammet	0	5 971	32						
– Övrigt, konsulter									
Övriga direkta kostnader inkl. direkta lönekostnader	600	2 709	1 751	793	1 247	2 812	2 288	2 453	3 506
Kostnader för prövningsnämnden			517	562	235	145	108	200	200
Överförda förvaltningskostnader	4 365	12 706	4 543	3 772	4 117	5 881	5 070	7 411	6 628
Totala kostnader stöd till kreditinstitut	18 598	43 320	14 730	12 434	6 123	8 838	7 466	10 064	10 334

I detta ärende har riksgäldsdirektör Hans Lindblad beslutat, efter föredragning av analytiker Hannah Pierrou.

Hans Lindblad

Hannah Pierrou